

Streszczenie rozprawy doktorskiej

Imię i nazwisko autora rozprawy: **mgr Monika Borgiasz- Stepaniuk**

Imię i nazwisko promotora rozprawy: **dr hab. Wiktor Osuch prof. UP**

Imię i nazwisko promotora pomocniczego: **dr Krzysztof Wiedermann**

Tytuł rozprawy doktorskiej: **Przestrzeń społeczna w percepcji młodych mieszkańców miast województwa małopolskiego**

Pracę napisano w Instytucie Geografii Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie

Dysertacja doktorska pod tytułem: Przestrzeń społeczna w percepcji młodych mieszkańców miast województwa małopolskiego, w zamyśle autorki stanowi kontynuację już istniejących badań w nurcie percepcji przestrzeni miejskiej, wypełnia lukę w badaniach geografii miast oraz poszerza stan wiedzy z zakresu geografii społecznej o tej tematyce.

Głównym celem pracy jest określenie roli przestrzeni społecznej miasta i jej wpływu na jego tożsamość w procesie kształtowania percepcji przez młodych mieszkańców ośmiu wybranych miast województwa małopolskiego.

W części teoretycznej pracy omówiono pojęcie przestrzeni w geografii oraz miejsca, jako fragmentu przestrzeni. W części tej zawarto również badanie i wytwarzanie przestrzeni społecznej, kierunki jej przemian i wieloznaczności oraz pojęcie tożsamości miasta.

W części badawczej zweryfikowania hipotezy badawcze przyjęte przed przystąpieniem do badań.

Przyjęty cel główny rozprawy wyznacza jej układ. Pracę rozpoczyna wprowadzenie do problematyki badawczej, cele pracy i hipotezy badawcze oraz prezentacja motywu podjęcia tematu rozprawy. Znajduje się w tym rozdziale także postępowanie badawcze, zakres przestrzenny i merytoryczny badań, metody i narzędzia badawcze oraz ogólne informacje o doborze próby badawczej. Rozdział drugi ma charakter teoretyczny i wyjaśnia pojęcie przestrzeni. Przedstawiono w nim pojęcie przestrzeni w geografii oraz miejsce jako jej fragment.

W sposób pogłębiony pokazano badanie i wytwarzanie przestrzeni społecznej, szczególnie przestrzeni miejskiej.

W rozdziale trzecim znajduje się przegląd dotychczasowego stanu badań nad przestrzenią społeczną w miastach. Zwrócono uwagę na zmiany społeczne w miastach, kierunki przemian w przestrzeni miasta oraz na niejednoznaczność przestrzeni społecznej we współczesnych miastach.

Rozdział czwarty obejmuje problematykę tożsamości miasta i jej wpływu na jego wizerunek i rozwój. Ukazano również wybrane obszary oddziaływania tożsamości na ożywienie miasta.

Rozdział piąty zawiera rezultat badań przestrzeni społecznej wybranych miast województwa małopolskiego. Rozdział rozpoczynają założenia rozprawy i krótki ich zarys. W dalszej części dokonano szczegółowej charakterystyki respondentów, bazując na danych uzyskanych w trakcie badań. Następnie ukazane zostały rezultaty empirycznego sondażu wpływu przestrzeni społecznej na młodych mieszkańców miast. W rozdziale zawarto także postrzeganie przestrzeni społecznej przez młodzież oraz sposoby budowania tożsamości miasta przez młodych ludzi.

Próbie ustalenia czynników, które mają wpływ na percepcję przestrzeni społecznej wybranych miast poświęcono rozdział szósty. Wskazano w nim wybrane czynniki społeczno-demograficzne, ekonomiczne, ale także kulturowe.

Rozdział siódmy jest próbą analizy i oceny założeń podstawy programowej na różnych etapach edukacji geograficznej, dotyczącej zagadnienia przestrzeni miasta. Autorka rozprawy dokonała analizy podstawy programowej z geografii w szkole podstawowej i ponadpodstawowej pod kątem szeroko pojętej przestrzeni społecznej i „małej ojczyzny”.

Rozprawę zamykają wnioski końcowe, które wynikają z badań teoretycznych i empirycznych.

W każdym z analizowanych miast przestrzeń społeczna była rozumiana odmiennie i posiadała różną strukturę praktyczną. Jedną z hipotez badawczych, postawioną przez autorkę obejmowała wyodrębnianie się z przestrzeni społecznej miasta, takiej przestrzeni, która jest charakterystyczna tylko dla określonego miejsca. Badane miasta województwa małopolskiego posiadają „swoją” przestrzeń, zwartą, dobraną i charakterystyczną dla danego miasta oraz spójną z nim. Taki rodzaj przestrzeni społecznej można nazwać przestrzenią koherentną. Rozpowszechnienie takiego rodzaju przestrzeni społecznej spowodowałoby, że miasto mogłoby być odbierane przez mieszkańców, jako miejsce zamieszkania, pracy, nauki, ale także przestrzeń, w której tworzy się niepowtarzalna społeczność miejska. Będzie to wtedy dodatnia wartość powiązana z istnieniem przestrzeni społecznej miasta.

Rozprawa może stanowić również źródło informacji dla władz lokalnych ośmiu miast województwa małopolskiego w celu podejmowania różnorodnych działań, które będą wprowadzały zmiany w przestrzeni miasta oraz zwiększą jego atrakcyjność, nie tylko dla mieszkańców, szczególnie młodych, ale także dla osób przyjezdnych.